

A Fővárosi Ítéltábla a dr. Török Éva Ildikó ügyvéd (Török Ügyvédi Iroda) által képviselt I.rendű felperes neve(I. rendű **felperes címe**) I. rendű, II.rendű felperes neve(**II. rendű felperes címe**) II. rendű felpereseknek, a dr. Felix István ügyvéd (Dunaújvárosi 2. számú Ügyvédi Iroda) által képviselt I.rendű alperes neve(**I. rendű alperes címe**) I. rendű, **II. rendű alperes neve (II. rendű alperes címe)** II. rendű alperesek ellen tartási szerződés érvénytelenségének megállapítása iránt indított perében a Székesfehérvári Törvényszék 2014. június 11. napján meghozott 27.P.21.745/2012/48. számú ítélete ellen az I-II. rendű alperesek részéről 51. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi az alpereseket, hogy 15 napon belül egyetemlegesen fizessenek meg a felpereseknek, mint egyetemleges jogosultaknak 1.143.000 (Egymillió-száznegyvenháromezer) forint másodfokú perköltséget.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

Sz.E. örökhagyó - I. és II. rendű felperesek édesapja - **T.L.-nével** - I. és II. rendű alperesek édesanyjával - élettársi kapcsolatban élt. Az örökhagyó **S.-n**, míg **T.L.-né v.-i M.** utca 3. szám alatti ingatlanban tulajdoni hányaddal rendelkezett. Életközösségük során a **v.-i M.** utca 3. szám alatti ingatlanban éltek. Mind az örökhagyó, mint **T.L.-né** nyugdíjas volt, örökhagyó 5.500 CHF, **T.L.-né** havi 652 USD nyugdíjjal rendelkezett. **Sz.E.** a **s.-i** ingatlanát értékesítette, a befolyó vételár felhasználásával **Sz-n** az **helyrajzi számú** ingatlan tulajdonjogát szerezte meg. A **v.-i M.** utca 3. szám alatti ingatlan ? - ? illetősége I. és II. rendű alperesek tulajdonában állt, további ? része **T.L.-né** tulajdonát képezte, aki alperesek tulajdoni illetőségén özvegyi haszonélvezeti joggal is rendelkezett. 2006. augusztus 3. napján az örökhagyó a **sz-i P.** u. 8/B. IV.1. szám alatti lakás tulajdonjogát **T.L.-né** továbbá I. és II. rendű alperesek **v.-i M.** utca 3. szám alatti ingatlanának 1/1 tulajdoni illetőségére elcserélte. A felek megállapodtak abban, hogy mindkét ingatlan forgalmi értéke 25.000.000 forint. A csereszerződés révén az örökhagyó megszerezte a **v.-i** természetben **v.-i M.** utca 3. szám alatti ingatlan 1/1 tulajdoni hányadát, míg a **sz.-i** ingatlanak **T.L.-né** ?, I. és II. rendű alperesek 1/4-1/4 arányban váltak tulajdonosaivá, tulajdoni illetőségüket **T.L.-né** haszonélvezeti joga terheli. 2010. októbertől **Sz.E.** vesedialízisre szorult, ezt otthonukban **T.L.-né** segítségével oldotta meg. 2011. április 26-ától örökhagyó egészségi állapota visszafordíthatatlanná vált, ezen időponttól a 2011. július 17. napján bekövetkezett haláláig a **d.-i** Kórházban kezelték, ellátása, kiemelt elhelyezése, a kezelésében részt vevő orvosok és ápolószemélyzet díja egy

hónapban több százezer forintos kiadást jelentett. 2011. májusban **T.L.-né** az örökgyógy **z.-i M.** Banknál vezetett számláját 10.000 CHF-kal terhelte meg akként, hogy ATM-ből 2011. év májusban összesen 16 alkalommal különböző összegű készpénzt vett fel. 2011. május 26. napján ezen bankszámláról I. rendű felperes **T.L.-né** részére 10.020 CHF-ot utalt át az örökgyógy gyógykezelésére.

2011. május 26. napján az örökgyógy és **T.L.-né** tartási szerződést írtak alá. Az okiratot dr. **K.F.** szerkesztette, azt tanúként az okiratszerkesztő ügyvéden kívül **T.-né G.Á.** írta alá. Dr. **Sz.A.** közjegyző helyett dr. **E.Z.** közjegyző-helyettes a szerződés aláírásakor jelen volt, az okiraatra vezetett záradékkal tanúsította, hogy azt **Sz.E.** előtte, saját kezűleg írta alá. Ezen időpontban örökgyógy szellemi, mentális állapota változékony volt, ezt lényegesen befolyásolta a fájdalomcsillapító készítmények adagolása. A tartási szerződésben **T.L.-né** arra vállalt kötelezettséget, hogy az örökgyógyt betegség esetén ápolja, gondozza, orvosi ellátásáról gondoskodik, folyamatosan felügyeli, állapotát figyelemmel kíséri, állapotrosszabbodás esetén orvost hív. Rendelkezett a szerződés arról is, hogy köteles az örökgyógy ilyen irányú igénye esetén a megfelelő élelmezéséről gondoskodni, számára napi egyszer főtt, kétszer hideg ételt biztosítani, elvégezni a háztartási munkákat, mosni, vasalni, takarítani. Kórházi elhelyezés esetén köteles meglátogatni, kórházi személyzettel kapcsolatot tartani, külön orvost, valamint olyan kórházi elhelyezést biztosítani, ami az igényeinek megfelel. Végezetül a személyes ügyeinek intézésében is segítséget kell számára nyújtani, halála esetén pedig illően el kell temettetni. Ennek fejében az örökgyógy átruházta **T.L.-né**ra a **v.-i M.** utca 3. szám alatti ingatlanban lévő 1/1 tulajdoni hányadát, a **s.-i M.** Banknál vezetett folyószámlán lévő megtakarítását, és a lakóházban lévő ingóságok 50%-át. Rögzítették a szerződésben a felek, hogy a tényleges eltartási állapot 2005 májusa óta áll fenn, az eltartott kétoldali vesezsugora miatt évek óta tényleges eltartásra szorul. Kijelentették, hogy az ingatlan értéke 50.000.000 forint, az ingóságok fele része az örökgyógyt, fele része **T.L.-né**t illeti, az örökgyógy tulajdonában lévő ingóságok értékét 1.000.000 forintban jelölték meg. Kijelentették azt is, hogy élettársi kapcsolatuk fennállása alatt **T.L.-né** megtakarításait, kb. 25.000.000 forintot közösen felélték, amelynek jelentős része az eltartott gyógykezelésével függött össze.

T.L.-né a Bank által vezetett folyószámláján 2011. április 25. napján 22.000 USD-ral rendelkezett. Az **O.** Banknál vezetett **számlaszámú** lakossági folyószámlájának egyenlege 2011. április 23. napján 75.120 forint volt. 2011. május 19. napján **T.L.-né** a bankszámlájára 1.500.000 forint készpénzt fizetett be. 2011. május 21. napján a nyitó egyenleg immáron 1.549.901 forint volt. 2011. május 30. napján **T.L.-né** számláján 10.000 CHF-nak megfelelő forintot írt jóvá a pénzintézet. A folyószámla egyenlege 2011.június 24. napján 2.601.735 forint, 2011. július 22. napján 982.13 forint, 2011. augusztus 26. napján 398.502 forint, 2011. szeptember 23. napján 133.360 forint volt. Ezen folyószámlán kívül **T.L.-né** az **O.** Banknál 2011. május 17. napján, 2011. december 5. napján és 2012. február 20. napján megnyitott deviza számlával rendelkezett.

Az örökgyógy 2011. július 18. napján elhunyt. Az eljáró közjegyző **ügyszámú** hagyatékátadó végzésével az örökgyógy hagyatékát az I. és II. rendű felpereseknek, mint törvényes örökösöknek adta át. A hagyaték tárgyát az örökgyógy **O.** Banknál vezetett folyószámláján kezelt 79.413 forint készpénze, **forgalmi rendszámú** segédmotor-kerékpárja és **forgalmi rendszámú** Suzuki típusú személygépkocsi képezte.

T.L.-né a per során 2012. február 29. napján hunyt el. Az eljáró közjegyző a **ügyszámú** végzésével a hagyatéki eljárást jelen per jogerős befejezéséig felfüggesztette.

Felperesek keresetükben annak megállapítását kérték, hogy **Sz.E.** és **T.L.-né** között megkötött tartási szerződés érvénytelen. Ennek jogkövetkezményeként az

eredeti állapot helyreállítását, illetőleg annak megállapítását kérték, hogy a tartási szerződés tárgyaként meghatározott, de **Sz.E.** hagyatékát képező vagyontárgyak törvényes öröklés jogcímén I. és II. rendű felperesek tulajdonát képezik. Elsődlegesen arra hivatkoztak, hogy a szerződés megkötésének időpontjában örökhagyó nem volt belátási képességének birtokában, cselekvőképtelen állapotban volt. Arra is hivatkoztak, hogy a tartási szerződés nyilvánvalóan jó erkölcsbe ütközik, mert örökhagyó olyan körülmények között és tartalommal kötötte meg, ami társadalom általános erkölcsi felfogásával ellentétes. Az eltartó a szerződésben vállalt kötelezettségeket a saját vagyona terhére nem tudta volna teljesíteni, azt maga örökhagyó biztosította. Ellátásáról és gyógykezeléséről teljes mértékben a kórházi személyzet gondoskodott, ez volt várható a jövőben is. **T.L.-né** a szerződéskötés időpontjában józan és reális számítások alapján alappal juthatott arra a következtetésre, hogy a szerződésben foglalt kötelezettségét nem kell teljesíteni. Mivel **T.L.-né** a szerződés megkötésekor tisztában volt azzal, hogy örökhagyó rövid időn belül meghal, ezért magából a szerződésből hiányzott a szerencse elem. A szerződésben úgy nyilatkozott **T.L.-né**, hogy a tartalékait felélte, azonban csak az örökhagyó külön elhelyezésére szolgáló szoba térítési díja 120.000 forint volt havonta, amely azonos volt **T.L.-né** nyugdíjának összegével. Önmagában ez a körülmény, a szerződés jó erkölcsbe ütközését alapozza meg. A felperesek álláspontja szerint, a szerződéskötés körülményei, annak tartalma kétségesse teszik, hogy a felek célja a szerződéssel örökhagyó tartásának biztosítása volt. Hivatkoztak arra, hogy a szerződésben az eltartó által vállalt kötelezettségek az élettársi jogviszony tartalmát kitevő, az együttéléssel szükségszerűen együtt járó tevékenység kereteit nem haladják meg, így a szerződés emiatt is jó erkölcsbe ütközik. **Sz.E.** nem teljesen szabad megfontolásból, több irányú befolyás eredményeként kötötte meg a szerződést, tudatállapota hullámzó volt, melyet **T.L.-né** kihasznált abból a célból, hogy a tartási szerződés megkötésével a maga számára anyagilag előnyös helyzetet teremtsen, amelyet a felperes és gyermekeinek személyes kapcsolata nem indokolt.

Alperesek a kereset elutasítását, felperesek perköltségben való marasztalását kérték. Álláspontjuk szerint, **Sz.E.** a tartási szerződés megkötésekor belátási képességének birtokában volt. Azt teljesen önállóan intézte, a szerződéskötési szándékát az ügyvédnek maga jelezte. Vitatták, hogy a szerződés jó erkölcsbe ütközik. Arra hivatkoztak, hogy a felperesek nagyon ritkán látogatták örökhagyót és a magasabb színvonalú külföldi gyógykezelése elől is elzárkóztak. Örökhagyó halálával nem kellett számolni, vesedialízissel hosszú ideig el lehetett élni, halálát végül embólia okozta. Azzal érveltek, hogy **T.L.-né** megfelelő jövedelemmel, megtakarítással rendelkezett ahhoz, hogy a szerződésben foglaltakat teljesíteni tudja. Utaltak arra, hogy örökhagyó és **T.L.-né** között az ingatlanok cseréjével kapcsolatban egy rendezetlen elszámolási viszony maradt fenn. Hivatkoztak a bírói gyakorlatra, mely szerint az eltartott súlyos betegségének ismerete önmagában jó erkölcsbe ütközővé a tartási szerződést nem teszi, mert figyelemmel kell lenni az eltartott kifejezett kívánságára, illetőleg arra, hogy betegségével, ápolásával járó terheket az eltartó magára vállalta. Alperesek álláspontja szerint, a szerződéskötéssel **T.L.-né** tulajdonába került örökhagyónak a **M.** Banknál vezetett 100.000 CHF megtakarítása, ez az összeg már az eltartó vagyonaként szolgált volna az eltartott költségeinek fedezetét.

Az elsőfokú bíróság ítéletével megállapította, hogy **Sz.E.** és **T.L.-né** között 2011. május 26. napján kötött tartási szerződés érvénytelen. Megállapította, hogy a **v.-i** alatt felvett, természetben **v.-i M.** utca 3. szám alatt fekvő ingatlan és a 2011. május 26. napján abban található ingóságok 50%-a 1.000.000 forint értékben, valamint a **s.-i M.** Banknál vezetett **számlaszámú** bankszámlán **Sz.E.** halálának időpontjában lévő összeg egymás közt egyenlő arányban I. és II. rendű felperesek tulajdonát képezi törvényes öröklés jogcímén. Az ítélet jogerőre emelkedését követően megkeresni rendelte az illetékes Földhivatalt, a

v.-i alatt felvett ingatlan tekintetében I. és II. rendű felperesek tulajdonjogának bejegyzése érdekében, illetőleg I. és II. rendű alperesek tulajdonjogának törlésére. Kötelezte az alpereseket, hogy egyetemlegesen fizessenek meg a felpereseknek 1.800.000 forint perköltséget.

A kereset elbírálásánál elsődlegesen a Ptk. 17. § (2) bekezdésének rendelkezéseit tette vizsgálat tárgyául. Kifejtette, hogy az aggálytalan szakértői vélemény alapján tényként állapítható meg, hogy örökhagyó a tartási szerződés megkötésekor nem volt cselekvőképtelen állapotban. 2011. május 26-án reggel az őt ellátó ápolószemélyzet zavartságról tett bejegyzést az ápolási lapra, azonban az aznapi vizsgálatot végző dr. **N.J.** feljegyzése szerint, tudata tiszta volt. Bár az éjszakai ügyeletes ápolónő szerint, az örökhagyónál zavartság mutatkozott, **T.-né G.Á.** és dr. **E.Z.** tanúk azonban azt támasztották alá, hogy az örökhagyó adekvát módon viselkedett, a neki feltett kérdésekre választ adott, kommunikatív volt, belátási képességét érintően kétség nem merült fel, ezért a Ptk. 17. § (2) bekezdése alapján előterjesztett keresetet alaptalannak találta.

Ezt követően azt vizsgálta, hogy a szerződés jó erkölcsbe ütközőnek minősül-e. Kifejtette, hogy **T.L.-né** az örökhagyónak lényegében csak a személyes ügyek intézésében nyújtott segítséget. A kórházban örökhagyót látogatta, a személyzettel a kapcsolatot tartotta. Az eltartott részére tiszta ruházatot biztosított, halála esetén eltemetéséről gondoskodott. A 3. pontban meghatározott egyéb kötelezettség teljesítése azonban fel sem merülhetett, hiszen örökhagyó ekkor már kórházban tartózkodott, őt mindennel a kórházi személyzet látta el. Tényként állapította meg, hogy a kórházi ellátás ellenértékét örökhagyó saját jövedelméből fedezte, hiszen nem volt vitás, hogy **T.L.-né** az élettársa **s.-i** bankszámlájáról 2011. májusban 10.000 CHF-ot vett fel, az sem, hogy június hónapban az I. rendű felperestől ugyanilyen összegszerűségben részesült. Ezen összegeket örökhagyó szükségleteinek biztosításához felhasználta. Ebből azt a következtetést vonta le, hogy azok az eltartói feladatok, amelyek megmaradtak **T.L.-né**nek, nem jelentettek többet egy élettárs személyes segítségnyújtásánál. Tényként állapította meg azt is, hogy **T.L.-né**nek nem állt rendelkezésére megfelelő fedezet, amelyből örökhagyó korábbi színvonalú kórházi ellátását biztosította volna, hiszen a szerződés megkötéséig mindössze pár százezer forint megtakarítása volt. Ezen kívül a 22.000 USD-ból, mint megtakarításból nem lett volna képes fedezni a költségeket. Osztotta a felperesek álláspontját abban, hogy **T.L.-né** tisztában volt élettársa állapotával, illetve azzal, hogy szerződéses kötelezettségeit nem kell huzamos ideig teljesítenie, illetőleg a szerződéssel személyes gondoskodást valójában **T.L.-né** nem vállalt, hiszen azt a kórház személyzete biztosította az örökhagyó részére. A tanúk vallomását értékelve megállapította, hogy **T.L.-né** tisztességtelen befolyásolására utaló magatartása nem volt a perben megállapítható. A tanúvallomásokból, illetőleg a tartási szerződés 7-8. pontjából azt a következtetést vonta le, hogy örökhagyó célja a szerződés megkötésével az volt, hogy egyrészt biztosítsa élettársa anyagi függetlenségét. Azon hivatkozást, miszerint a felperesek a tartási szerződés megkötésével csereszerződés tárgyát képező ingatlanok forgalmi értéke között megmutatkozó különbséget kívánták kompenzálni, nem tartotta relevánsnak, mivel jelen esetben a tartási szerződést a Ptk. megfelelő rendelkezései alapján kellett megítélni. Ennek pedig az adott szerződés nem felelt meg, az abban foglalt tartalom örökhagyó és **T.L.-né** egymáshoz fűződő kapcsolatából, élettársi viszonyából következően olyan, amely a társadalom általános értékítéletével ellentétben áll, következésképpen jó erkölcsbe ütközik. Ebből azt a következtetést vonta le, hogy a szerződés tárgyát a Ptk. 599. § (2) bekezdés értelmében a felperesek, mint az örökhagyó törvényes örökösei szerzik meg.

Az ítélettel szemben alperesek terjesztettek elő fellebbezést. Ebben a felperesek keresetének elutasítását és a perköltségben való marasztalását kérte.

Azzal egyetértettek, hogy az elsőfokú bíróság a szerződés érvénytelenségét a cselekvőképtelenség okán nem állapította meg. Egyetértettek azzal is, hogy az örökhatározó szabad megfontolásából több irányú befolyásolást nélkülözően kötötte meg **T.L.-né**val a tartási szerződést. Ugyanakkor sérelmezték, hogy az elsőfokú ítélet a szerződést jó erkölcsbe ütközés miatt ítélte érvénytelennek. A perbeli esetben ugyanis sem a szolgáltatás, sem a felek által elérni kívánt cél nem tiltott, így nem ütközhet jó erkölcsbe. A szerződéses szabadság elvéből következik az, hogy az eltartott szabadon dönthet arról, hogy a szükségessé váló tartását, gondozását tartási szerződés útján oldja meg azzal a személlyel, akitől adott körülmények között a tartási szolgáltatások nyújtását reálisan várhatja, adott esetben az élettársával. Az eltartási szerződés tartalmaz gondoskodási kötelezettséget és tartalmaz tartási kötelezettséget is, így a jogszabályi tartalomnak az megfelel. A lefolytatott bizonyítási eljárás egyértelműen alátámasztotta, hogy **T.L.-né** kiemelkedő lelkiismeretességgel teljesítette a szerződés szerinti gondoskodás kötelezettségét és a rendelkezésre álló lakossági forint folyószámla kivonat tanúsága szerint, az anyagiakkal járó tartási kötelezettségét is, hiszen megállapítható, hogy 2011. május 26-tól 2011. július 18. napjáig az örökhatározó tartására, valamint saját életfenntartására mintegy 2.650.000 forintot használt fel. Álláspontjuk szerint nem vette figyelembe az elsőfokú bíróság azt a tényt, hogy az örökhatározó 2010. év nyarán kezdett el betegeskedni. Kórházból való hazatérését követően, az első két hétben napi nyolc órán keresztül volt az örökhatározó dialízisgépre kötve, a kezelést **T.L.-né** végezte. Ebből pedig az következett, hogy a szerződéskötést megelőzően fokozott gondoskodásra szorult, ami a szokványos élettársi gondoskodáson túlmutat. Ugyanakkor hivatkoztak arra, hogy a felperesek **S.-ben**, illetve **L.-ben** élnek, betegségében az örökhatározó felperesekre nem számíthatott. Ugyanakkor nem ütközhet jó erkölcsbe **T.L.-né**ről való gondoskodás szándéka sem. Álláspontjuk szerint nyilvánvaló, hogy a tartási szerződéssel az örökhatározó nem az anyagi biztonságát kívánta biztosítani, hiszen **T.L.-né** jelentős nyugdíjjal rendelkezett. Ez az ő anyagi biztonságára teljes fedezetet nyújtott, ebből pedig az a következtetés vonható le, hogy a tartási szerződéssel elsődlegesen örökhatározó ellátását kívánta biztosítani. A tanúvallomásokból álláspontjuk szerint azt a következtetést lehet levonni, hogy **T.L.-né** hitt, illetve hinni akart az eltartott állapotváltozásában, hazatérésében. Az örökhatározó akaratának teljes mértékben alávetette magát. Állították, hogy az eltartás időszaka alatt teljes mértékben fedezte az eltartás költségeit felhasználva 2.650.000 forintot, amelyből kiegyenlítésre került **D.Z.** részére 900.000 forint. Hivatkoztak arra is, hogy erre **T.L.-né**nek megfelelő anyagi forrásai voltak. Hangoztatták azon álláspontjukat, miszerint 100.000 CHF az örökhatározó eltartására volt fordítható. Azon a szerződéssel egyidejűleg **T.L.-né** tulajdonjogot szerzett, ezért erre a célra való fordítása jó erkölcsbe nem ütközhet. Erre tekintettel **T.L.-né** és **Sz.E.** között létrejött tartási szerződés a társadalom általános értékítéletével nem áll ellentétben, ezért jó erkölcsbe sem ütközik.

Felperesek fellebbezési ellenkérelmükben az elsőfokú ítélet helybenhagyását indítványozták. Álláspontjuk szerint, az elsőfokú bíróság eljárása során a rendelkezésre álló adatokból helyesen állapította meg a tényállást és abból helytálló jogi következtetést vont le. Álláspontjuk szerint a szerződés jó erkölcsbe ütközéséhez nem az szükséges, hogy a szerződésben olyan szolgáltatások szerepeljenek vagy a szerződés olyan célra irányuljon, amit a jogszabály kifejezetten tilt, hanem a társadalom általános erkölcsi felfogásával ellentétessé kell, hogy váljon. Az elsőfokú bíróság részletesen kifejtette azon érveket, amelyek mentén a szerződés jó erkölcsbe ütközik, azzal egyetértettek. Álláspontjuk szerint, **T.L.-né** a legtöbb kiadással kapcsolatosan maga is úgy fogalmaz, hogy azok nagy részét örökhatározó fizette. A fellebbezés és a rendelkezésre álló dokumentumok alapján, nem vezethető le, hogy az alperesek által állított 2.650.000 forint összeg miként jött ki, abból mire és mennyit fordított **T.L.-né**, de ez irreleváns is, mert az elsőfokú bíróságnak a szerződés érvénytelensége körében a szerződéskötés körülményeit, a felek viszonyát, nem

pedig a szerződés teljesítését vagy nem teljesítését kellett vizsgálat tárgyává tennie. Hivatkoztak arra, hogy **T.L.-né** saját elhatározásából tanulta meg a dialízis komputerkezelését, azt 2010. december 20. napját követően rendszeresen, mindennemű megállapodás és ellenszolgáltatás nélkül végezte örökhagyó részére. Mivel a tartási szerződést csak írásban lehet megkötni, nincs lehetőség arra, hogy a felek **T.L.-né** által, örökhagyó részére korábban már teljesített szolgáltatásokat utólagosan érvényesen tartásnak minősítsék. A tartási szerződésnek érvényesen nem képezhetik részét a megkötést megelőző időszakban végzett szolgáltatások. Erre a jövőre nézve kötendő tartási szerződés nem nyújt lehetőséget. Ugyanakkor a perbeli adatok nem mutattak arra, hogy az örökhagyó kételkedett volna abban, hogy **T.L.-né** a jövőben nem tenne eleget élettársi kapcsolatából eredő segítségnyújtásának. A fentiek alapján megállapítható, hogy **T.L.-né** tudta, hogy a jövőben csak az élettársi jogviszonyból természetesen eredő feladatokat kell teljesíteni, ezen túlmutató feladatokat, tartást nem. Ráadásul ezen feladatokat is csak rövid, belátható ideig, ezért érvényes tartási szerződésnek a felek között létrejött jogviszony nem minősülhet, mert az a társadalom értékítéletével ellentétes, így jó erkölcsbe ütközik.

A fellebbezés alaptalan.

Az elsőfokú bíróság a perben széles körű bizonyítást folytatott le, a perben a feleket, majd tanúkat hallgatott meg, ezt követően a szükséges kérdések megválaszolása tekintetében igazságügyi orvosszakértő bevezetéséről határozott. A feltárt tényeket, a rendelkezésre álló bizonyítékokat egymással összevetve a Pp. 206. §-ban foglalt szabályoknak megfelelően helyesen mérlegelte, az ekként megállapított tényállása majd az abból levont jogi következtetései is helytállóak voltak, érdemi határozatának indokolásában kifejtett érveléssel a Fővárosi Ítéltábla maradéktalanul egyetértett, az alperesi fellebbezésre tekintettel az alábbiakat emeli ki.

A Ptk. 586. § (1) bekezdése szerint tartási szerződés alapján az egyik fél köteles a másik felet megfelelően eltartani. A (3) bekezdés szerint a tartás kötelezettsége a gondozásra, a gyógyíttatásra, ápolásra és az eltemettetésre is kiterjed.

A felperesek a tartási szerződés érvénytelenségének megállapítását vagylagosan a Ptk. 17. § (2) bekezdése, illetve a Ptk. 200. § (2) bekezdés alapján kérték. Az elsőfokú bíróság mindkét érvénytelenségi okot vizsgálat tárgyává tette, majd arra a következtetésre jutott, hogy az örökhagyó a szerződés megkötésének időpontjában a jognyilatkozat megtételéhez szükséges belátási képességei birtokában volt, ezért ezen felperesek által felhozott ok az érvénytelenség megállapításához nem vezet. Fellebbezés az elsőfokú ítélet ezen megállapításait nem támadta, ezért a Fővárosi Ítéltábla az érdemi határozat részletesebb indokolását ebben a körben mellőzi.

A Ptk. 234. § (1) bekezdése szerint a szerződés érvénytelenségére - ha a törvény kivételt nem tesz - bárki határidő nélkül hivatkozhat. A 2/2010. (VI. 28.) PK vélemény 10. a) pontja szerint érvénytelenség megállapítását a szerződő feleken kívül az kérheti, akinek ehhez jogi érdekeltisége fűződik. I. és II. rendű felperesek örökhagyó törvényes örökösei, jogi érdekeltségük a tartási szerződéssel érintett vagyoni elemek hagyatékbba tartozása, a törvényes öröklés rendjének érvényesülése miatt fennáll. A szerződés érvénytelenségének megállapítására, majd a jogkövetkezmények levonására keresetindítási joguk van, arra anyagi jogosultsággal rendelkeznek.

Helytállóan foglalt állást az elsőfokú bíróság a Ptk. 200. § (2) bekezdésére alapított érvénytelenségi ok tekintetében, majd ennek jogkövetkezményeit is helyesen alkalmazta.

A Ptk. 200. § (2) bekezdés második mondata szerint semmis a szerződés akkor is, ha nyilvánvalóan jó erkölcsbe ütközik.

Jóerkölcsbe az a szerződés ütközik, amelyet jogszabály ugyan nem tilt, de az azzal elérni kívánt cél az általánosan elfogadott erkölcsi normákat sérti, ezért az általános társadalmi megítélés egyértelműen tisztességtelennek minősíti. Jóerkölcsbe ütközik az a tartási szerződés is, amelyben a tartásra kötelezett tudja, hogy az örökhagyó gyógyíthatatlan betegsége miatt kötelezettségét csak igen rövid ideig kell teljesítenie. Meghatározó jelentősége e körben annak van, hogy a szerződés megkötésekor alperesek jogelődje tudott-e arról, hogy a szerződés szerinti módon az örökhagyó tartására, gondozására egyáltalán sor kerülhet-e. Amennyiben ugyanis a gyógyíthatatlan betegségben szenvedő eltartott állapotának ismeretében ugyan, de vállalja teljes ápolását, gondozását, rendkívüli igénybevétellel járó ellátását, az örökhagyó gyógyíthatatlan betegsége önmagában a szerződés érvénytelenségének megállapítására nem ad alapot. Ezt igazoló tényállási elem hiányában olyan szerződéses kötelezettséget vállalt, amelyről eleve tudta, hogy nem kell teljesítenie, a szolgáltatással szemben nem állt ellenszolgáltatás. A fentiek megítélése szempontjából a szerződéskötés időpontja az irányadó. Éppen ezért az elsőfokú bíróság helyesen tárta fel a bizonyítási eljárás során a szerződéskötés folyamatát, a szerződéskötés körülményeit, a szerződés tartalmát és a szerződő felek valóságos akaratát, mert azokat az érvénytelenségi ok fennállása szempontjából együttesen kell értékelni. A korábbi időszakban nyújtott bármilyen szolgáltatásnak azonban a szerződés érvényessége szempontjából nincs jelentősége, azok legfeljebb végrendeleti juttatás indokául szolgálhatnak.

A szerződés megkötésének körülményeiről **T.L.-né** a **ügyszámú** tárgyalási jegyzőkönyvben akként nyilatkozott, hogy arról annak aláírásáig semmit nem tudott, 2011. május 26. napján az örökhagyó ezt vele tényként közölte. Ekkor háláját fejezte ki, amiért az örökhagyó részére visszajuttatja a **v.-i** házát, az ezért nyújtott tartásról, avagy ellenszolgáltatásról azonban említést sem tett. Az okiratot szerkesztő dr. **K.F.** ügyvéd **ügyszámú** jegyzőkönyvbe foglalt vallomásaiban előadta, hogy az örökhagyó szándéka hanyatlott egészségi állapotában az volt, hogy vagyoni viszonyait rendezze, a **v.-i** ingatlan és megtakarításai kerüljenek élettársa tulajdonába, mert kórházi kezelésének költségeit, azok nagyságát és szükségszerűségét vele jobban meg tudja beszélni. Az örökhagyóval erről 4-5 alkalommal tanácskozott, **T.L.-né** minden alkalommal jelen volt, adott esetben az iratok előkeresésében is segítséget nyújtott. Az eltartó feladatainak rögzítésére azért került sor, mert az ellenszolgáltatás a szerződés jellegére tekintettel annak szükségszerű eleme, ezt **T.L.-né** a korábbiakban nyújtotta. Dr. **N.J.** kezelőorvos a 14. sorszámú jegyzőkönyvben előadta, hogy 2011. április 26-án az örökhagyót a **d.-i** Kórház aktív osztályára vették fel, 2011. májusban bár azonos szobában, de ellátását illetően a krónikus osztályon kezelték. Ekkor az örökhagyó bal lábában bénulás következett be, ezen időponttól ágyhoz kötött állapotban volt, felfekvései ezen időponttól kezdve kezdtek kialakulni. 2011. májusban mind a kezelőorvos, mind örökhagyó számára világossá vált, hogy a kórház elhagyására nincs már reális lehetőség, mert ellátása teljes, 24 órás intézményi kereteket igényelt. Vallomásával azt is alátámasztotta, hogy erről **T.L.-né** is tudott, hiszen a beteg állapotáról, kezeléséről vele beszélt, vele rendszeresen találkozott.

A fenti bizonyítékokból okkal vonható le az a következtetés, hogy mind az örökhagyó, mind alperesi jogelőd tisztában volt az örökhagyó végleges, visszafordíthatatlan egészségi állapotával, de azzal is, hogy az örökhagyó a kórházi ellátást immáron nélkülözni nem tudja, ebből pedig az következik, hogy a szerződésben vállalt ápolási, gondozási, háztartási kötelezettségek ellátása fel sem merülhetett. A nagybeteg, élete utolsó szakaszát átélő élettárs látogatása ellenszolgáltatásként vállalt kötelezettségként nem értelmezhető.

A rendelkezésre álló iratok szerint a szerződés megkötésekor alperesi jogelőd ezt meghaladóan az örökhagyó gondozásának költségei viselését sem saját vagyona terhére, hanem változatlanul az örökhagyó pénzeszközeinek igénybevételel kívánta finanszírozni. Ezt támasztja alá dr. **K.F.** tanú vallomása, aki nyilatkozatával alátámasztotta, hogy a szerződéssel az örökhagyó saját megtakarításait azért bocsátotta alperesi jogelőd rendelkezésére, hogy az ellátás költségét ebből finanszírozza. Erre alperesi jogelődnek egyébként anyagi lehetősége sem lett volna. 2011. április 23. napján **T.L.-né O.** Banknál vezetett folyószámláján az egyenleg 75.120 forint volt, amely az örökhagyó ellátására fedezetet nem képezhetett. Alperesi jogelőd 2011. április 25. napján a **Bank** pénzügyintézetnél kezelt számláján 22.232 USD-val rendelkezett, ezzel azonban a 14/F/1. sorszám alatt becsatolt, alperesi jogelőd által írt levélben részletezett nagyságrendű költségek finanszírozására alperesi jogelőd nem lett volna képes. Ebből a célból **T.L.-né** már a szerződés megkötését megelőzően is az örökhagyó pénzeszközeit használta fel, a bankkártya letiltásáig 2011. május hónapban a folyószámlát 10.000 CHF-kal terhelte meg. 2011. május 26. napján I. rendű felperes alperesi jogelőd részére további 10.000 CHF-ot utalt át az örökhagyó gyógykezelésének költségeire. Ezen peradatokból pedig az következik, hogy a szerződés valós célja nem az örökhagyó személyes, avagy anyagi ellátásának biztosítása volt, hiszen erre megfelelő anyagi bázissal rendelkezett, hanem alperesi jogelőd ellenszolgáltatás juttatása nélkül vagyoni elemekben való részesítése, jövőjének finanszírozása volt. Ez azonban a visszterhes tartási szerződés alapvető, Ptk.-ban meghatározott céljával ellentétes. Alperesi jogelőd egyéni anyagi érdekeinek visszterhes kötelelemmel, tartási szerződéssel való biztosítása egyben a társadalom általános értékítéletével sem áll összhangban, így nyilvánvalóan jóerkölcsbe ütközik, és mint ilyen a Ptk. 200. § (2) bekezdés alapján semmis.

Az elsőfokú bíróság helytállón alkalmazta a szerződés érvénytelenségének jogkövetkezményeit is.

A tartási szerződéssel az alperesi jogelőd a **v.-i M.** utca 3. szám alatti ingatlan tulajdonjogát megszerezte, az illetékes ingatlanügyi hatóság **T.L.-né** tulajdonjogát a **v.-i** alatti ingatlan 1/1 tulajdoni hányadára **ügyszámú** határozatával bejegyezte. Az eljáró közjegyző **ügyszámú** határozatával a hagyatéki eljárást a per jogerős befejezéséig felfüggesztette. Az érvénytelenség jogkövetkezménye a Ptk. 237. § (1) bekezdése szerint az, hogy az eredeti állapotot kell helyreállítani, mely jelen esetben a szerződés tárgyát képező ingatlan tulajdonjogának örökhagyó törvényes örökösei javára történő bejegyzésével valósul meg. Mint ahogyan azt az 1/2010. (VI.28.) PK vélemény 3. és 4. pontja kifejti a reverzibilis dologszolgáltatásra irányuló visszatérítési igény a Ptk. 115. § (3) bekezdésén alapuló dologi jogi igény, érvénytelen szerződéssel a szerződő fél nem szerezhethet tulajdonjogot. Erre tekintettel eredeti állapot helyreállítása címén örökhagyó törvényes örökösei a **v.-i-ú** ingatlan tulajdonjogának bejegyzésére irányuló restitúciós igényének érdemben helyes döntésével adott helyt.

A fentiekre tekintettel az elsőfokú bíróság érdemben és indokainál fogva is helytálló döntést hozott, ezért ítéletét a Fővárosi Ítéltábla a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta, és a Pp. 78. § (1) bekezdés alapján a pervesztes alpereseket a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (5) bekezdésben meghatározott mértékű ügyvédi munkadíj megfizetésére kötelezte.

Budapest, 2015. május 5.

Fermanné dr. Polák Zita s.k.
a tanács elnöke

Véghegy dr. Szabó Zsuzsanna s.k. . Hegedűs Mária s.k.
előadó bíró bíró

A kiadmány hitelélül:
Utasi Ferencné írnok